

Nem is emlegetik. Hol lehet eltemetve? A ház helyén van most a rendelő.

Az ezerkilencszázhuszadik évi január hó tizedik napján megjelent az alulírott anyakönyvvezető előtt tutamenyődi Vidovka Andor István Jenő Ernestina a kinek állása

86 Kovács Dominik -

Kovács Viktor

RENDSZERTELEN

VÁLTOZÁSUNK

(foglalkozása): juris doktor, birtokos, s a kit az alulírott anyakönyvvezető személyesen ismer, és bejelentette a következő születést: a törvényes atya családi és utóneve: tutamenyődi Vidovka An-

dor István Jenő Ernestina, vallása: romai katolicus, állása (foglalkozása): juris doktor, birtokos, az anya családi és utóneve: tutamenyődi Vidovka Andorné született Unyi-Windisch Paula, vallása: romai katolicus, állása (foglalkozása): férjénél háztartásbeli, a gyermek neve: fiu, vallása: romai katolicus, utóneve: Ignác Jenő János.

Röviden valahogy így. Senki sem hívta Ignác Jenő Jánosnak a fiút, már csecsemőkorában is Bebegőnek nevezték.

– Nincsen, látom, a legénynek semmi becse, jaj szegénynek! – sírta magáról a Bebegő, amikor megszületett. Valóban nem sokra tartották a gyereket a Vidovkáék, a nevezetes rokonság, a plébános úr, a szoptató dada, a szakácsnők, a gazdatisztek. Talán a juhászok becsülték volna valamire, de azok nem szaglászhatták meg. Merthogy a Bebegőnek kíméletlen birkaszaga volt, hiába mosdatták, hiába küldték illatos fürdőbe, hiába emelték a sülő fánkok fölé, hogy akkor inkább zsírszaga legyen. Nem segített semmi. Jajgatott a ténszapa, a méltóságos tutamenyődi Vidovka Andor István Jenő Ernestina, mindegyik juhászat meggyanúsította. Ő maga a pécsi nyolcadik huszárezred századosaként szolgált, végigküzdötte a nagy háborút, leghőbb vágya volt egy karakán lószagú baba, s erre itt ez a feslett, alpári birkaszag. Honnan, hogyan!? Ettől megmaradni sem lehet. A Pau ténszapa ajúldozott, sértette a férje gyanakvása, rémületében végigjárta Európa összes szanatóriumát. Az ő apja köztisztasági hivatali tiszt volt, nem lehet, hogy a leszármazottak révén a bűz belopakodjon a családjukba.

A Bebegő nem hagyhatta el a tutamenyődi kastélyt, az uradalomba sem mehetett ki, tanítók jártak hozzá, egy lefüggönyözött szobában élt harmincéves koráig. A hadviselésre is alkalmatlannak nyilvánították a szaga miatt. A szülei ritkán jöttek be hozzá, így nem is igazán vette észre a Bebegő, hogy mire a harmincadik életévébe lépett, illaberek nádak erek, eltűnt tutamenyődi Vidovka Andor István Jenő Ernestina, eltűnt Unyi-Windisch Paula is. Nem vette észre a Bebegő, hogy a kastély zöld szalonjából

disznóól lett, a gazdatisztból kanász a serneválnál. Azt sem vette észre, hogy hemzsegő, nyugtalan népek tanyáznak a ténsapa meg a ténsmama lakosztályában, a kertészházban. Csak akkor rémült halálra a birkaszagú uracs, amikor eltűntek a hosszú ablakok a szobájából, a hólyagos üvegek, amiket nagyon szeretett, beomlott a fal, elvitték a szekrényeket. 87

– Nincsen, látom, a legénynek semmi becse, jaj szegénynek! – legutoljára akkor érezte ilyen nyomorultul magát, amikor kibújt az anyjából. Hova lett fölüle a kastély? Kiment a ház az ablakon? Senki nem tudta megmondani neki, hova lett a kastély. Beirányították a tanácshoz a Bebegőt, kérdezősködjön ottan.

Beirányították az uhufejű Agitátor Icihez, aki az árnyas illegális fiókája volt, s most meglett, hatalmas szárnyával okítóan csapkodott a falu népe felett, farktollszoknyája lobogott utána.

– Nincsen, látom, a legénynek semmi becse, jaj szegénynek! – sopánkodott a Bebegő.

– Ugyan, kispám. Minek a jelenet?

– Ideje bujdosásimnak, eljött már távozásomnak!

– Kutass inkább a gatyádban, ha így ráérsz bégetni.

– Szomorú utazásomnak sok okai vannak annak!

Az uhufejű Agitátor Icinék tetszett valami ebben a szegényleányes mártíromságban. (Alighanem a birkaszag.) Végighallgatta a Bebegő sirárait.

– Dolgozol te valahol?

A birkaszagú csöndben maradt.

– Nem is szeretnél?

Csönd.

– Voltál már kilapogatva?

– Nem.

– Nem is szeretnél?

Csönd.

– Dolgozol valahol?!

Csönd. A birkaszagú értetlenül nézett maga elé.

– Akkor éhen döglesz. Nem az én bajom – az uhufejű mérgesen nyelt egyet, csapkodott a szárnyával. Megszorongatlak, hogy becsinálsz, gondolta magában.

– Nem leszel hontalan, kis bánatos burzsujom – huhogta kacéran az Agitátor Ici. A Bebegő elpirult. – Csak dolgozzál, jó?

– Kinek dolgozzak?

– Nekem – mondta az uhufejű, nagy szemével követelőn a Bebegőre meredt. – Ne félj, nem fogsz megszakadni. Fülelned kell.

Nyomban aláíratott a Bebegővel egy halomnyi papírt, hogy eztán állhatatosan fülel majd, s panaszt tesz, ha meghallja, hogy ócsárolják az Agitátor Iciéket. Aztán az Agitátor Ici ledöntötte a Bebegőt, kíméletlenséggel összelucskolta, teli lett bagolyköpettel az uracs képe.

88

A csendőrlaktanyából szegénylakásokat alakítottak ki ekkoriban, ott kapott egy szoba-konyhát a Bebegő. A kormos Horváthék mellett lakott, veszedelmes egy banda voltak azok. Ha az öreg kormos Horváth lerészegedett, késsel ment mindenkinek, aki csak mozgott körülötte. Banditák ezek, lógjon mindegyik, a rosseb sem dolgozik nekik, óbégatott mindig a kormos Horváth, mikor hazajött a kocsmából, volt mit kifüleslnie a Bebegőnek.

A kormos Horváthéknak volt egy lánya, tizenhat éves volt a Manya, kövér, rücskös, úgy klopfolta az öreg kormos, mintha kirántott húst akarna csinálni belőle. Állandóan kék-zöld volt a Manya, de nem csak kívül, bent is, mert veszettül utálta az apját. Ha az öreg kormos tombolt, a Bebegőhöz futott át a Horváth Manya, dühöngve tömte magába a pörkölt diót, mert a Bebegőnél mindig az volt, a délutáni diópörkölés maradt meg egyedül az úri világból. A Horváth Manya egy ültő helyében meg tudott enni egy vájdling pörkölt diót. Főleg ha elverte az apja, akkor még morgott is evés közben.

A szerelmes Bebegő sorra írta a leveleket az uhufejú Agitátor Icinek, megírta a kormos Horváth átkait, hogy a boltban az a szóbeszéd, soha ilyen lehetetlen gazdája nem volt a falunak. A plébános lebeszéli az asszonyokat az MNDSZ-be járásról, nőnapkor tangóharmonikázik nekik, és táncoltatja őket a plébánián. A Börcsök rendőrrel úgy hírlík, egy kulákleánynak udvarol, annak az apjánál tartja a borát. Mikor szíved az üdvre dobban, szeretnék mézet lopni onnan, csókolni édes ajkadat, zárta sorait a birkaszagú uracs, minden este odalopódzott a tanácsház ablaka alá, körbenyalta a levelet, mintha csak az uhufejú combja volna, s bedobta az Agitátor Icinek. Az sokszor elcsalinkázott hozzá, uhuhangját a fülemülék is megirigyelhatték volna, olyan szépen énekelt az Agitátor Ici a Bebegőnek: munkás-paraszt asztalára bőven kerül fehér kenyér, jó falás, jár a traktor, zúg a motor, nálunk is van most már traktorállomás, meg még ilyeneket sokat.

Aztán valamiért elmaradtak az Ici röpködései. Egy nap azt a hírt halotta a serényen fülelő és írogató Bebegő, hogy az uhufejú Agitátor Ici feleségül megy a községi párttitkárhoz.

– Nincsen, látom, a legénynek semmi becse, jaj szegénynek! – dühöngött a birkaszagú, s hosszú jelentést írt a vőlegényéről az uhufejú Agitátor Icinek, hogy az egy országos gazember, egy volt nyilas, akit a legsötétebb bűnök terhelnek. Az uhufejú Agitátor Ici nem foglalkozott ewel, csak legyintett, elfelejtette a Bebegőt, el is mentek a faluból, városra mentek, sosem jöttek vissza. A Bebegő rendületlen maradt, a tanácsháza ablakán behajított jelentéseknek továbbra is az uhufejú Agitátor Ici volt a címzettje.

Magányosan ücsörgött a konyhában a birkaszagú uracs. A szomszéd-ból áthallatszott a kormos Horváthné jajgatása, az öreg óbégatása, a Bebegő tudta, hogy hamarosan itt lesz a leány.

Loncsos volt a Horváth Manya, sántított, morgott és vonyított. Bágyadt volt a Bebegő, erőtlén, életunt. A leány rávetette magát a nagy halom pörkölt dióra, hegyes fogával ropogtatta.

– Egyed, kisleány, nincs annál jobb.

Hízik a farkas, szárad a bárány. Szabad a vásár. Az öreg birka szájából nyálás diódarabkák maradtak a Manya fekete szőrén. A leány szeme vérbe fordult, mindent beterített a birkaszag, a Manya remegett tőle. Szét-szedhetsz, mindegy már nekem, mondta a Bebegő. A Manya elkapta, beletépett a gyapjújába, a földre gyúrte, karmolta, szorongatta. Nem kapta el a Bebegő torkát, mert meglátta a pecsétgyűrűjét. Kézfej, mégsem pata.

Sokat időztek együtt a Bebegő meg a lány, de aztán a Manya is otthagya, elmenekült az apja elől, gyorsan férjhez ment más vidékre. Búcsúzóul magával vitt egy kosár pörkölt diót. Évekkel később költözött haza elváltan, addigra meghalt a Bebegő.

Magára maradt a birkaszagú, úgy élt tovább, ahogy a kezdeti szakaszban, évtizedeken át ült odahaza, a lefüggönyözött szobában. Nem írogatott már semmit. Hosszú ücsörgése alatt vékony üveggé lett a gyomorfa, apró hólyagokkal. Mint amilyenből a tutamenyődi kastély ablakai voltak. Hatvankét éves korában megbotlott a konyhaszőnyeg szélében. Nincsen, látom, a legénynek semmi becse, jaj, hupp! Darabokra tört az üveghas, így lett vége.

A Horváth Manya nyugdíjasként sokszor biciklizi keresztül-kasul a falut, helyettes ebédkihordó, néha azért eszébe jutnak a régi dolgok, hogy hányszor kijöttek az apjához a fináncok, rejtegetniük kellett a pálinkát meg a szárított dohányt, mert ha észreveszik, becsukják az apukáját, ott volt a szomszédjukban az a lütyyentett, az egy úri valaki volt korábban, azt miért nem háborgatták?, de rég elhalt az is, nem is emlegetik... Hol lehet eltemetve? A ház helyén van most a rendelő.